

אורח נטה ללוח

(המשך)

פרק עשירי / צריך אני לעשות לי אדרת

ימות הקור ממשמשים ובאים ואימתם מוטלת על כל בריה ובריה. החמה שוכנת בין העננים ואינה יוצאת אלא לשעות, וכשיוצאת אין פניה עמה כתמול שלשום. כיוצא בה בני אדם, יוצאים לשוק ופניהם השכות. יותר משאר ימים משיחין על בגדים, שהכל צריכין להם ואין הכל יכולים לסגלם. כשעמדתי מסעודת הצהרים בא בעל המלון אצלי, משמש בבגדים שעלי ושאלני אם אין לי בגדים אחרים. שמעה אשתו ואמרה קרירות שבעורנו גדולות ואם אינו עושה לו אדרת חמה לא יעמוד בפני הצנה. וכאן זקפה את כתפיה וכיוצא את צווארה כמי שתקפתו צנה. הביט בה בעלה וריפרף בעיניו כזה שביקש לומר דבר והפסיקהו. חזר ונסתכל בבגדים שעלי ואמר צריך מר לעשות לו מלבוש חם.

יפה אמרו בעלי המלון שאני צריך לעשות לי מלבוש חם, שבגדים שלי בגדי קיץ הם, של ארץ ישראל, שמקיפים את הגוף ואין מחממים אותו, וצנה זו שמתרגשת לבוא עלינו צנה קשה היא שעומדת ששה חדשים ויותר ואינה פוסקת לא ביום ולא בלילה. מה מי שרגיל בה צריך למלבושים חמים, אני שאיני רגיל בה על אחת כמה וכמה.

אדרת זו כיצד אעשה לי, ואפילו אעשה לי כיצד אראה עצמי בה בפני הבריות, והרי אני מתבייש לצאת בבגדים חדשים. מה טעם הלה מתבייש בבגד חדש, וכי כדי שלא לבייש את מי שאין לו, או חושש הוא לו משום שבגד חדש מציין את לובשו ואינו מציינו אלא מחמת מלבושיו, כאותו מעשה באדם אחד שהלך לארס נערה. בא אצל אביה כשהוא לבוש בבגדים

חדשים. אמר אביה של נערה הואיל והוא לבוש כולו בבגדים חדשים מכלל שבגדיו הישנים אין בהם כדי לבישה, אדם כזה אינו ראוי לבתי. נמנע מלתת לו את בתו.

אין המשל דומה לנמשל, ואין לעכב עשיית האדרת בגללו. מכל מקום כדאי אותו מעשה לזכור אותו. בחור זה לבש חדשים כדי שיהא נאה, מה היה סופו, לסוף יצא בפחי נפש, מפני שלא ראו בו אלא את בגדיו.

הולך אני לבית המדרש ואין לי קורת רוח מהליכתי. עדיין אין הצנה שולטת בי, אבל צרה אחרת יש בהליכתי, שאני תולה עיני בעובדים ושבים ומסתכל בהם ובבגדיהם. אני שאיני מסתכל חוץ מד' אמותי נעשיתי עיניו. ומה צרה יש בכך, אלא שמתוך שאני נותן דעתי על אחרים איני נותן דעתי על עצמי.

מאחר שאני מסתכל בבריות ואמר בהם דבר. כל אדם כאן לובש בגדים ישנים ועוטה בגדים ישנים. עד היכן הם ישנים, עד שאתה מפקפק אם היו בכלל חדשים, כלומר, כבר משעת לקיחתם ישנים היו. ואותם שלקחו מהם אף הם לקחו את בגדיהם כשהם ישנים. ביותר ניכר הדבר בתינוקות. אין לך כל תינוק ותינוק שאין בגדו זקן ממנו.

הקור שעמד לבוא נטל דרך אחרת והלך לו ליערות ולנהרות ולהרים, אבל שליחיו ושליחיו שליחיו ניכרים בעיר.

פירות טפלים וחמוצים מבצבצים בשוק, סתוונים שאין בהם לחלוותי של שומן, ומליחים, שלמים וטרופים, מעלים ריח של צחנה מלוחה, וריח של כרוב כבוש, של קשואים חמוצים, של שום שהכבושים עשויים בו נודף מכל בית. נתנת הריח

המתוק של דוחן בדבש, זה הריח שממתיק את עירנו מאסרו חג של פסח עד חצי מרחשון.

החמה כבושה ברקיע ואינה יוצאת אלא לשעות, וכשיוצאת היא עטופה בעבים כחולה שהושיבוהו לשעה קלה בחוץ. חולה שהוציאוהו לחוץ כל מקום שמושיבין אותו אינו יפה בעיניו, והריחו מעטף עצמו ומכסה את פניו ואומר רוח נושבת, צנה בחוץ, גשמים מטפטפים, החורוהו למקומו הופך פניו וזועף.

אדמה, או שהיא מעלה אבק, או שהיא עושה שלוליות, או שהיא עושה בצה ומעלה רקב. רגילים בעלי השיר להשוות את החורף במת ואת השלג בתכריכים. אפשר שיש כאן משום דמיון ואפשר שאין כאן משום דמיון, מכל מקום אם לא ירד השלג ויעטוף את האדמה עתידה היא שתבאיש את העיר.

כל העיר כולה מיוגעת ועצבה. מי שיש לו בית גגו רעוע וחלונותיו שבורים, ואין צריך לומר שלא הכפיל לו חלונות, ואם הוא מטופל בבנים ובנות עדיין לא עשה מנעלים לרגליהם ולא לקח להם תפוחי אדמה ולא זימן עצים להסקה.

מרשלים תלויים השמים, ספק שמים, ספק עבים, מטפטפין טפון טפון ויורדים כמחטים שהעלו חלודה. שני בעלי העגלות שבעיר עומדים בשוק ומטפחים בידיהם זו בזו, לחמם עצמם קצת. עדיין לא הגיע החורף וכבר גופו של אדם צונן. כפוי ראש עומדים סוסיהם ומסתכלים בקרקע, שאתמול היתה שמחה והיום היא עצבה, והם תוהים על צלם שמתגלגל לרגליהם ומעלה קור. בני אדם הללו שמצאתי בליל כיפורים בבית הכנסת הגדול שהיו מהלכים אילך ואילך כדי להראות שם את אדנותם עומדים על פתחי חנויותיהם ועמידתם דלה

וריקה. מתשעים כפרים שמקיפים את העיר אין אדם בא ליקח דבר בחנות. לא מפני שהאדמה מטונפת והכפרי נעשה איסטניס, אלא מפני שלמדו את עצמו לעשות לו חנות בכפרו, ואפילו תבואות שדהו מוכר הוא על ידי עצמו ואינו צריך לממוצע. ואפילו היהודי הלו שהיה דר בכפר ואנשים מן העיר היו מתפרנסים על ידו עקר דירתו משם והריהו מתגלגל עמך בעניות.

יש זקנים בעיר שזוכרים ימים שעברו, עת שהיה שלום בעולם, וכל העולם היה שמה, ומזונותיו של אדם מצויים לו וכרסו טוענת את רגליו, שהיו אוכלים הרבה ונמצא כח ברגלים, ונעלים היו ברגליו של אדם וגופו לבוש בגדים נאים ופרגטתו של אדם מעופפת לו לתוך ביתו, כיצד, מיד לאחר החג היו בעלי אחוות באים לעיר, הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם, עבדיהם ושפחותיהם. כיצד היו באים, כל האדונים שבכפרים היו יוצאים במרכבות מרקדות רתומות לשני סוסים לארבעה סוסים ונכנסים לעיר בקולי קולות של שמחה ושל שובע. סוחרי תבואה לקחו מהם תבואות החורף, חוכרי יערות חכרו מהם יערותיהם, סוחרי יין שרוף לקחו מהם יין שרוף של בתי משרפותיהם, וכל בעלי האומניות שבעיר עומדים לפניהם ושואלים מה מלאכה יש להקן בתוך בתיכם? והם נכנסים ולוקחים נחושת ובדיל ועופרת לתקן בהם יורות וקלחות ודודים. גמרו את עסקיהם נכנסים אצל החנווני ולוקחים להם עטיפות של חורף, של צמר, של עור, ארוכות וקצרות, לבית ולדרך, לעצמם ולאנשי ביתם, לפלגשיהם ולאנשי ביתן, שלא כימים אלו ימים שעברו. ימים אלו אדון

בזה הגני מודיע שהגשתי בקשה למושל מהוו היפה לחדש את הרשתי וזו שלי לשנת 1939 למכירת משק אות הרופים בקמעונות מחוז למקום בחנות המכולת שלי בקרית ביאליק. יעקב פלומקיין

(עצת יבוא)

אנו מודיעים שהגשנו בקשה לעיר רמת תל-אביב לחדש לנו את הרשתי וזאת למכירת משקאות הרופים לשנת 1939.

הרצוג מרדכי חנות מכלת ברח' נחמני מס' 35.

עזרי (לרמן) אריה, חנות מכלת ברח' אלנבו מס' 79.

צמח צבי חנות מכלת ברח' אלני בי מס' 93.

ברז'ווה מאיר, חנות מכלת ברח' ולפמן מס' 56.

דבורה'ס שמואל אליעזר, קפה ונפנוקיה, ברח' בני-יהודה מס' 5.

הנדיל שלמה קפה, המווג' ברח' אלנבו מס' 26.

קליינר זלמן, קפה ומסעדה, ברח' המלך גיאורג מס' 46.

גליק נתן את גולדברג הרצל, קפה כתר, ברח' אלנבו מס' 18.

גלמן יוסף, קפה "קובה" רח' בן יהודה מס' 39.

לוי ארתור, קפה "אלקה" רח' אלני בי מס' 21.

בזה הגני מודיע שהגשתי בקשה למושל מהוו היפה לחדש את הרשתי וזו שלי לשנת 1939 למכירת משקאות הרופים בקמעונות מחוז למקום בחנות המכולת שלי בקרית ביאליק. יעקב פלומקיין

בזה הגני מודיע שהגשתי בקשה לעירית היפה לחדש את הרשתי למכור רת משקאות הרופים לשנת 1939 בקר פה מסעדה שלי בבית ניסן רוטמן ושוח' הר הכרמל.

ד"ר שמואל בן ציון